

KONTAKT INFORMACIJE

ADRESA  
Kneza Višeslava 1, Beograd, Srbija  
TELEFON  
(+381) 11 3053 865  
EMAIL  
srereddeer@sfb.bg.ac.rs  
VEBSAJT  
[www.srbreddeer.sfb.bg.ac.rs](http://www.srbreddeer.sfb.bg.ac.rs)



Издавач:  
Универзитет у Београду  
Шумарски факултет

За издавача:  
др Ратко Ристић, декан

Уредник:  
др Драган Гачић

Аутори:

Драган Гачић, Михајло Хаџи-Павловић, Александар Пантелић,  
Славко Младеновић, Милан Остојић, Драгољуб Штрбаци,  
Драган Борота, Драгомир Грујовић, Дамјан Пантић,  
Милутиновић Иван, Клемен Јерина, Боштјан Покорни,  
Драган Нонић, Миросав Филиповић, Зоран Кузмановић,  
Мирољуб Живковић, Арсеније Симић, Саша Софијанић,  
Јелена Вилотић, Катарина Лазић

Фотографије:  
Предраг Костић  
Предраг Мастиловић

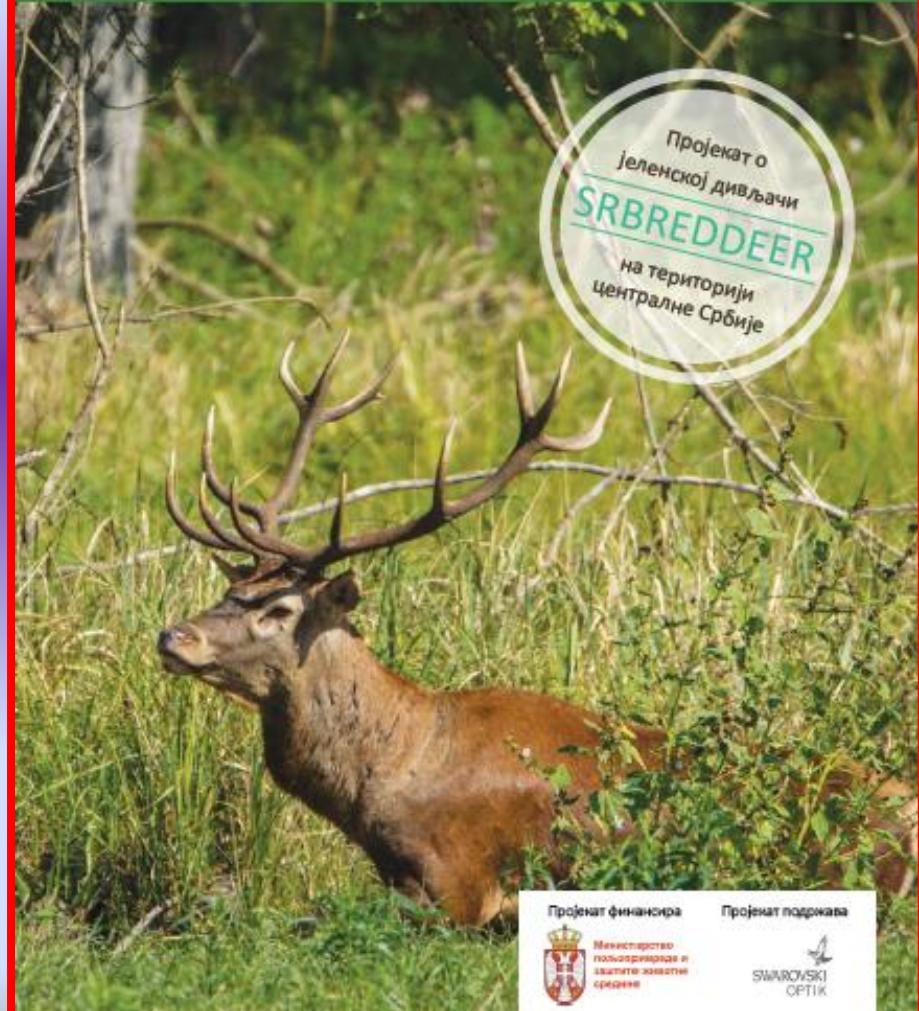
Штампа и шрифтома:  
Планета прнт

CIP



# ЈЕЛЕНСКА ДИВЉАЧ У СРБИЈИ

## Стање и могућности



Пројекат финансира



Пројекат подржава





**STRUČNO-NAUČNA TRIBINA**  
**Jelenska divljač u Srbiji – stanje i mogućnosti**



# **Sadašnje stanje jelenske divljači u Srbiji, sa naglaskom na nova staništa za reintrodukciju (naseljavanje)**

**Dragan Gačić**

*Univerzitet u Beogradu, Šumarski fakultet*

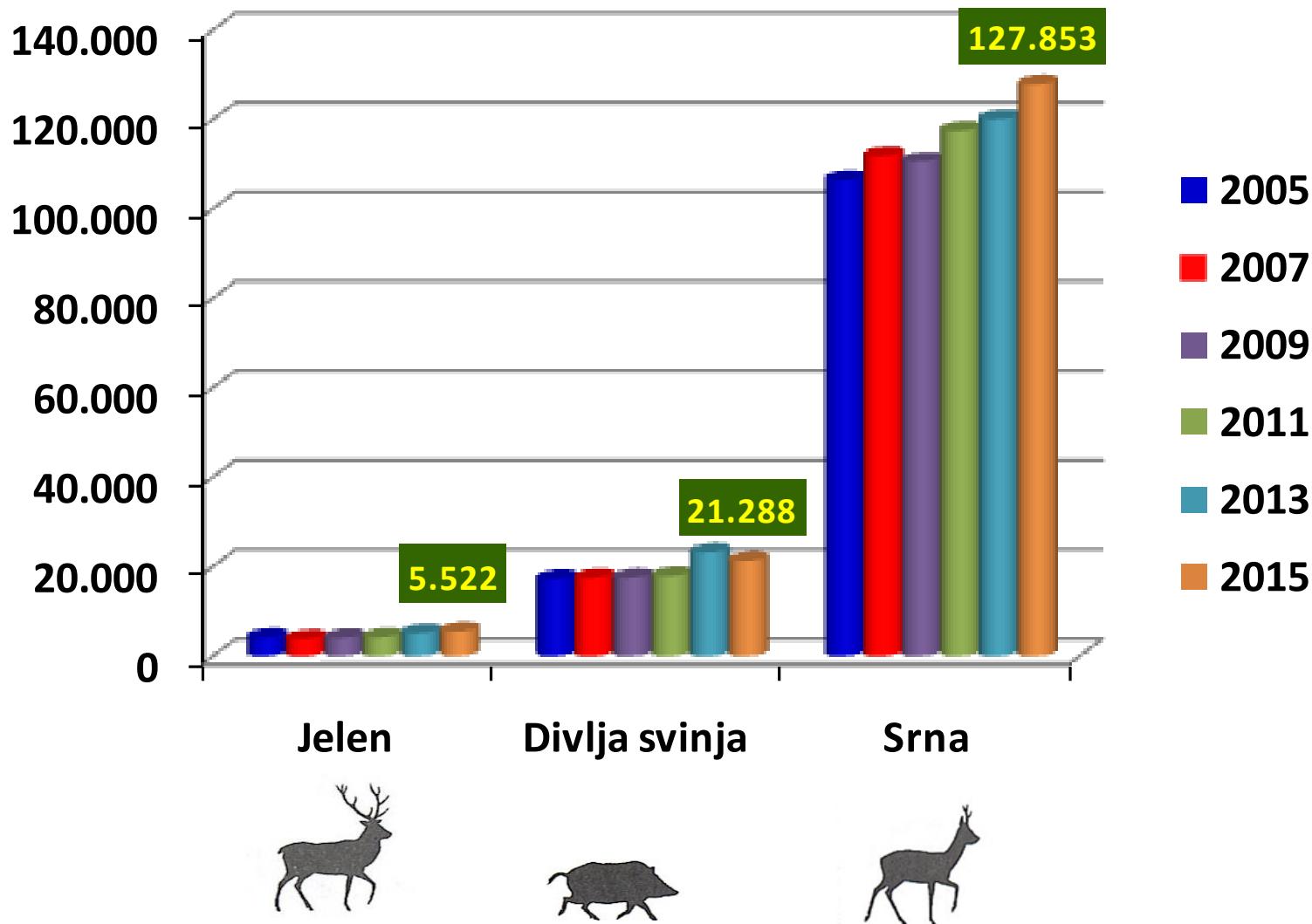
**KRAGUJEVAC**  
**27. maj 2017.**



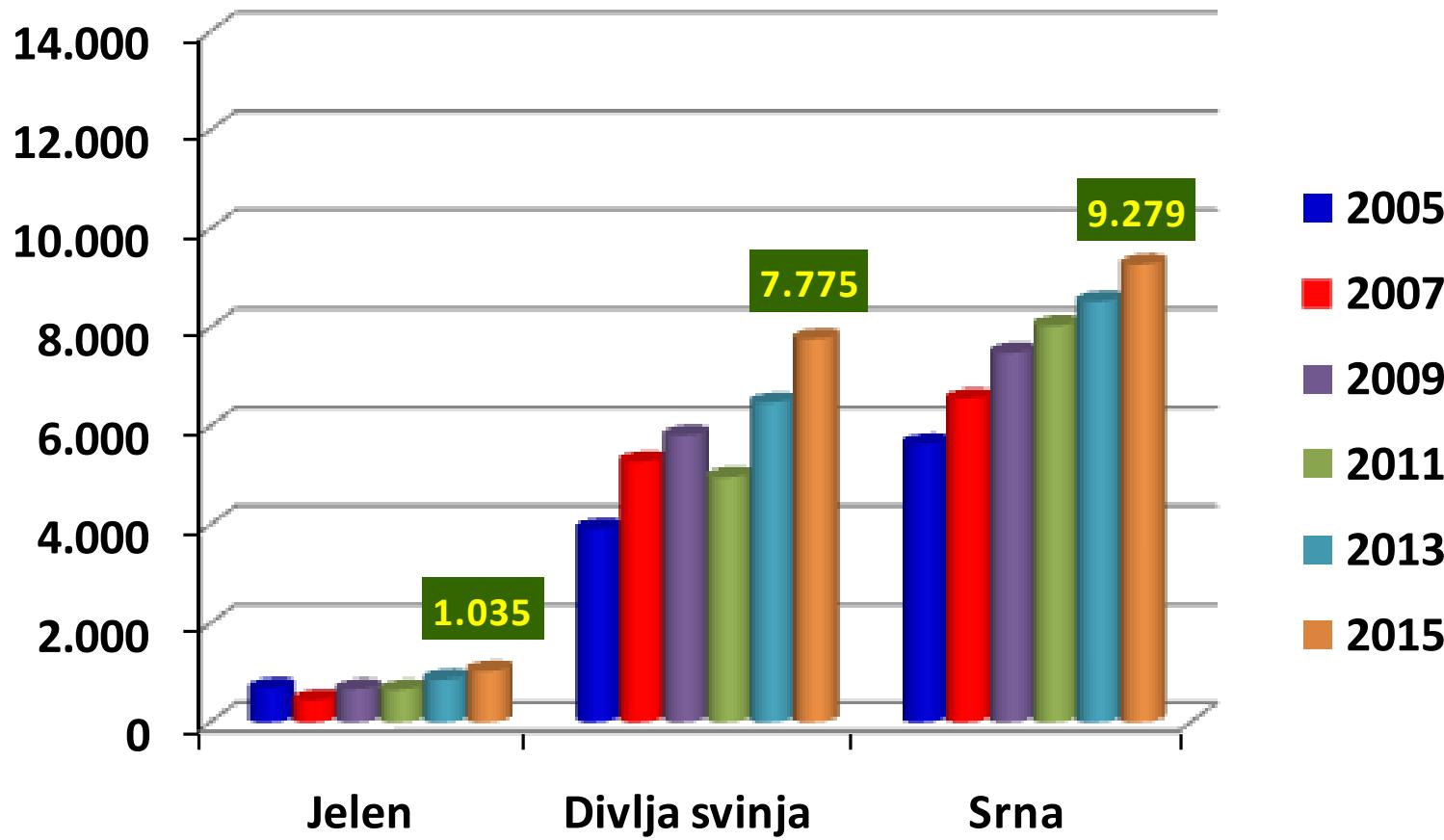


**Postoje mnogobrojni pisani, vizuelni i materijalni izvori koji svedoče da je jelenska divljač od davnina prisutna na našim prostorima, i da je poštovana kao dostojanstvena, plašljiva i lepa šumska životinja, koju krase izuzetna brzina i veliko rogovlje.**

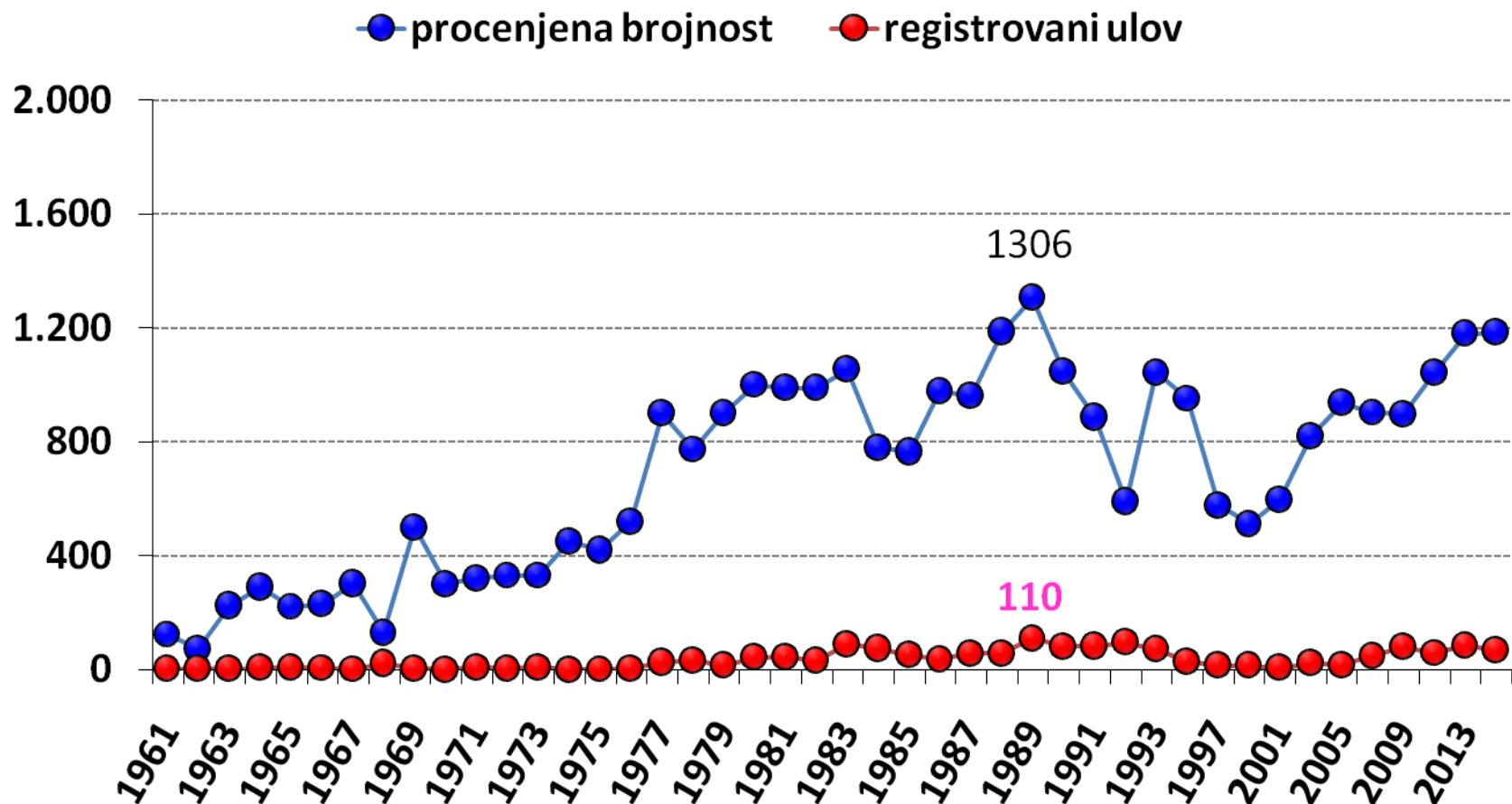
# procenjena brojnost



# registrovani odstrel



# CENTRALNA SRBIJA





- **Sistem lovnog gazdovanja je izmenjen počevši od 2010. godine**
- **Prosečna površina lovišta iznosi oko 20.00 ha**
- **Lovačka udruženja imaju između 50 i 1.300 članova (lovaca)**

## Strategija razvoja lovstva

Višegodišnji plan (15 godina)

**trostepeni sistem**

Lovna područja

Višegodišnji plan (15 godina)

Lovišta

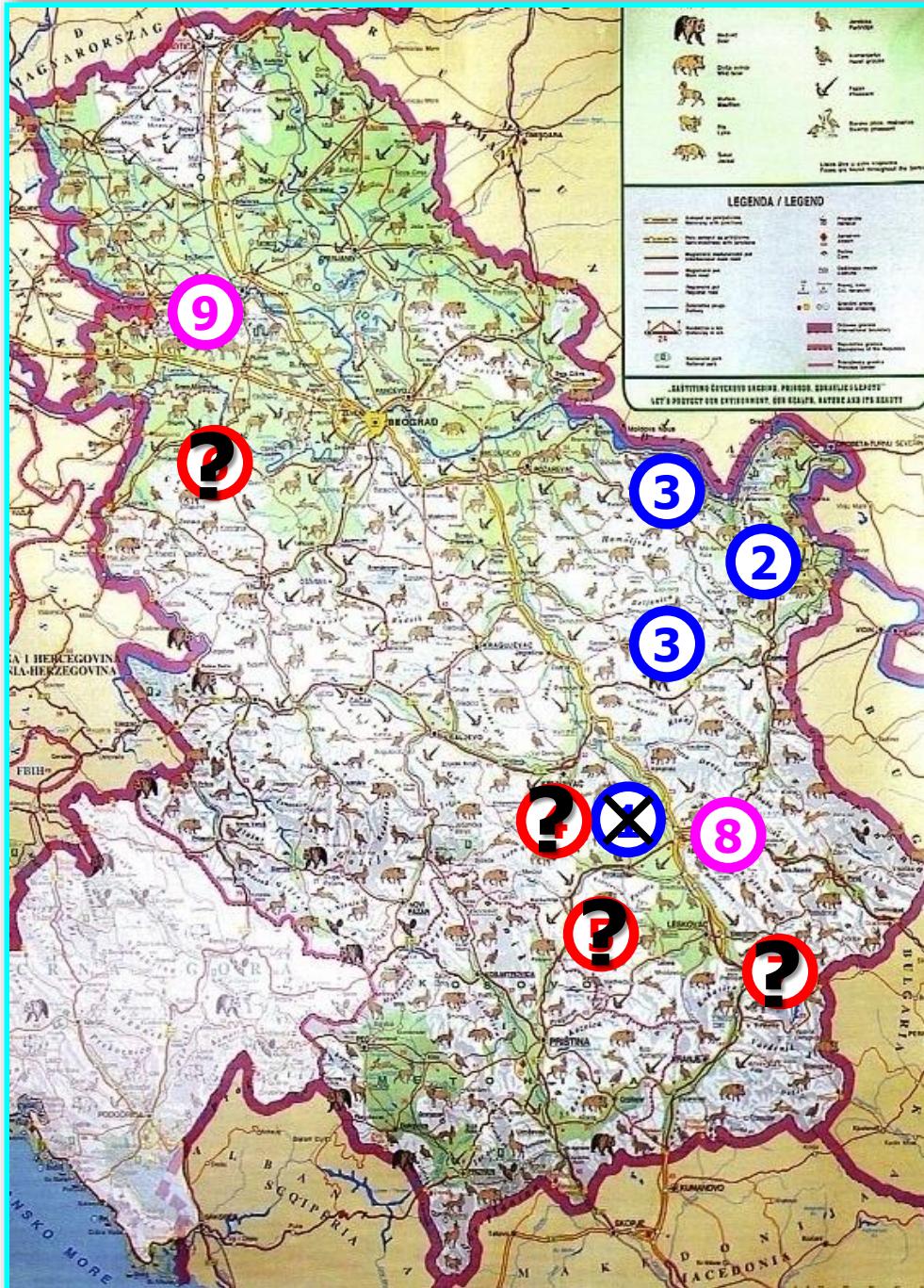
Višegodišnji plan (10 godina)

Godišnji plan (1 April – 31 Mart)

- **saradnja susednih lovišta**
- **plan lovnog područja**
- **različiti korisnici lovišta  
(LU, JP, ŠF, VRS, ...)**
- **štete od jelenske divljači**
- **prihodi od jelenske divljači**



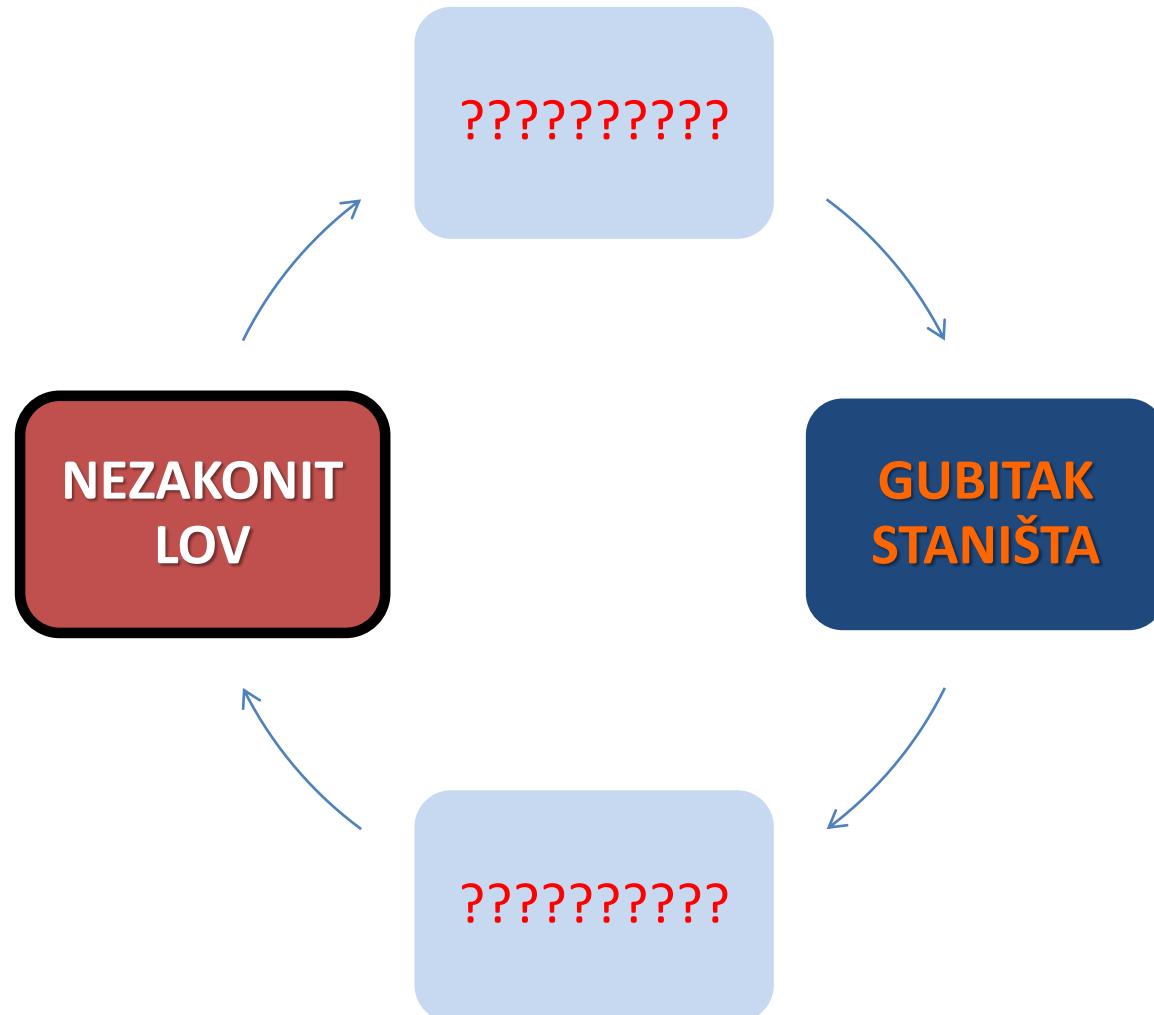
1. Mali Jastrebac (1954)
2. Deli Jovan (1960)
3. Severni i Južni Kučaj (1962)
4. Veliki Jastrebac (1997)
5. Sokolovica (1997)
6. Cer (1998)
7. Čemernik (2000)
8. Bukovik (2005)
9. NP "Fruška gora" (2009)



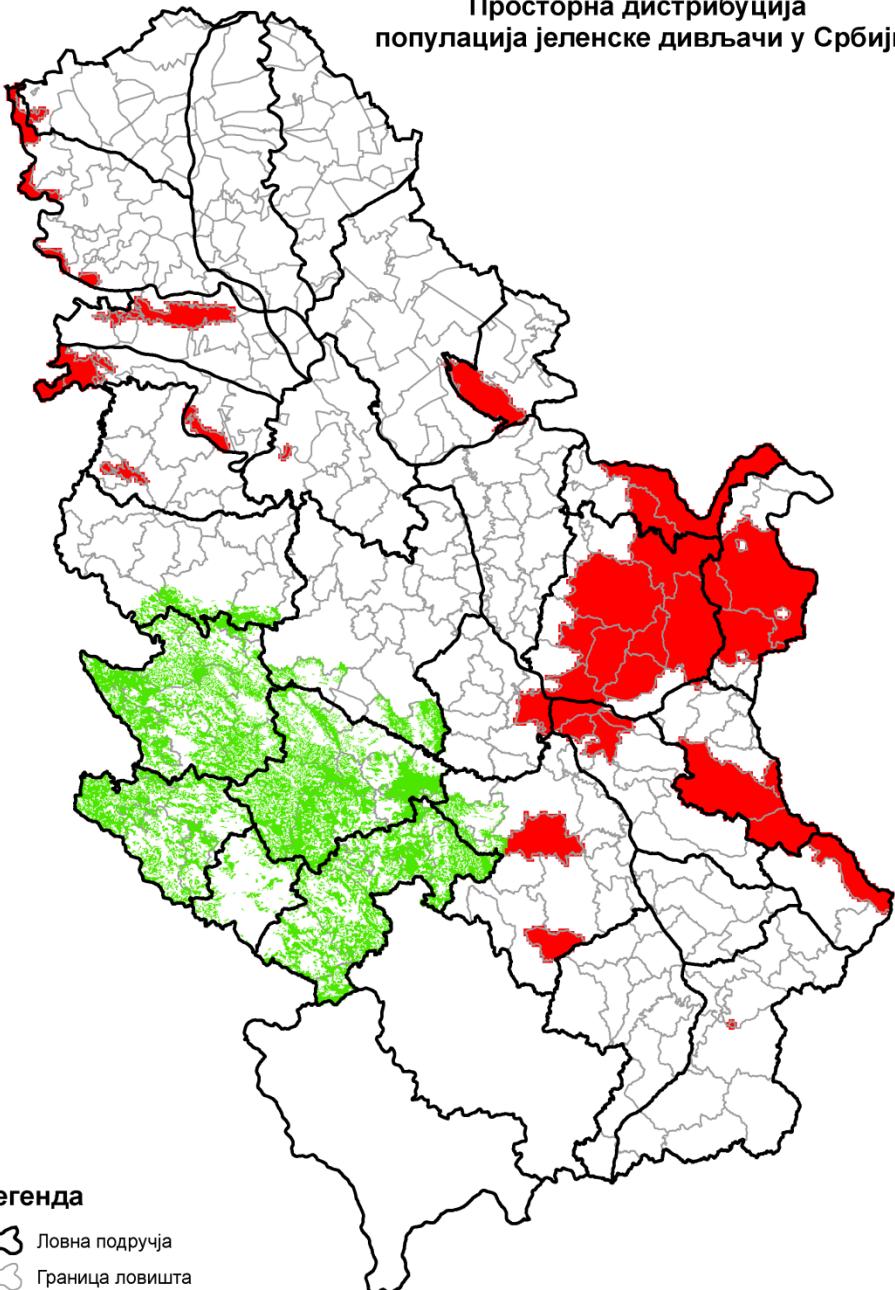


Region	Broj (n)	Površina (km <sup>2</sup> )
Centralna Srbija	21	55.962
Vojvodina	9	21.620
Kosovo i Metohija	2	10.854

# Identifikacija i eliminacija (ili redukcija na zadovoljavajući nivo) osnovnih uzroka nestajanja populacija jelenske divljači u centralnoj Srbiji sa naglaskom na nezakonit lov



Просторна дистрибуција  
популација јеленске дивљачи у Србији

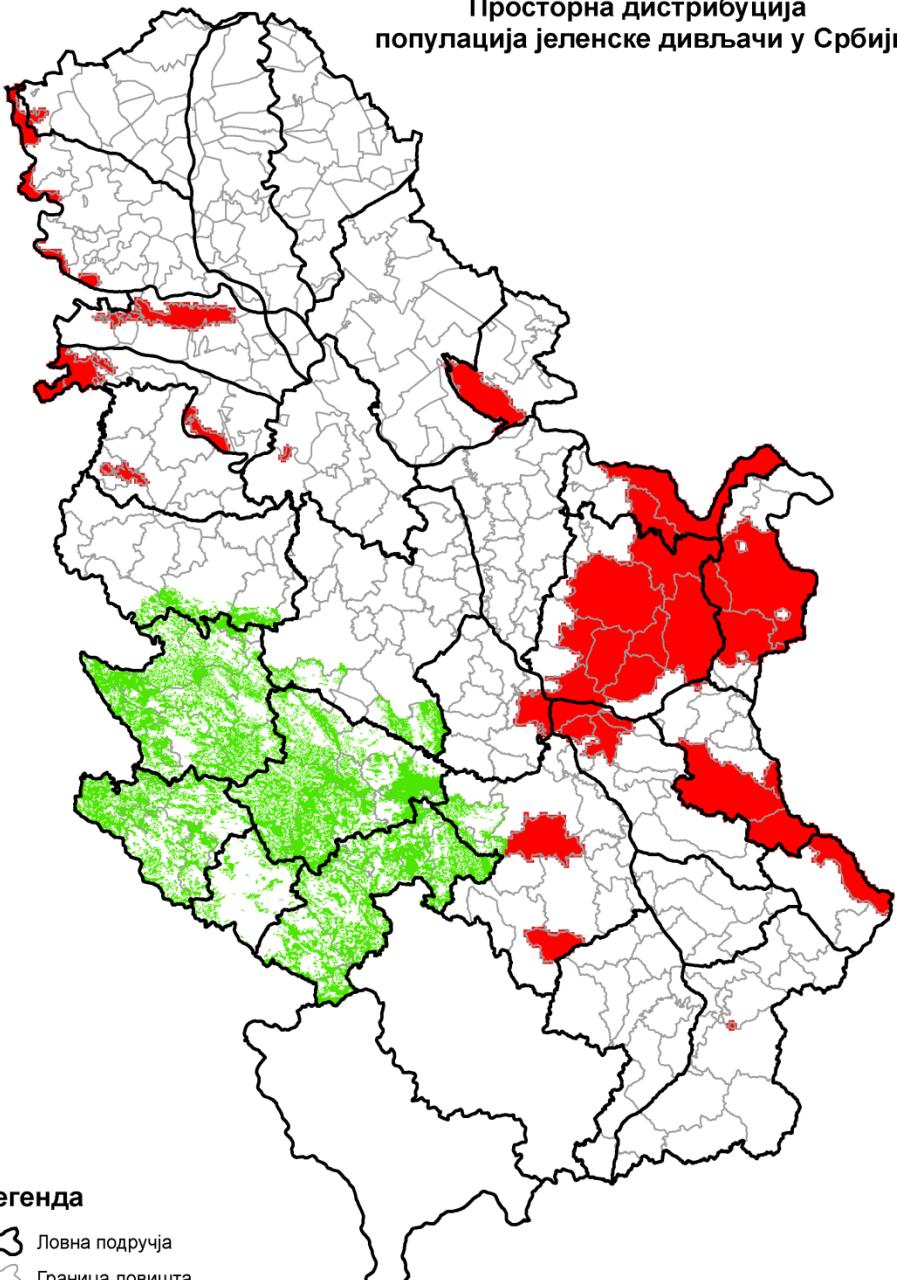


Легенда

- Ловна подручја
- Граница ловишта
- Распрострањеност јеленске дивљачи
- Шумске површине за нове реинтродукције јеленске дивљачи

Izvanредна станишта  
за јеленску дивљач  
обавезују све ловне  
раднике, институције и локално  
становништво али и државне  
оргANE, да се јеленска  
дивљач заштити и насељи на  
сва погодна станишта у  
западној Србији,  
чime bi kao društvo vratili  
dug prirodi.

Просторна дистрибуција  
популација јеленске дивљачи у Србији



**U narednom periodu je  
неophodno да се  
јеленска дивљач насељава у  
нова шумска подручја,  
првенствено у западној  
Србији, уколико овом послу  
приђемо смислјено и  
организовано, као и са  
довољно обезбеђених  
материјалних и финансијских  
средстава.**

# **REINTRODUKCIJA**

## **1. Pred projektne aktivnosti**

### **A) Biološka razmatranja**

studija izvodljivosti; analiza prethodnih reintrodukcija; izbor i ocena područja za naseljavanje; izbor pogodnog zapata i njegovo naseljavanje

### **B) Socio-ekonomска i zakonska razmatranja**

obezbeđivanje finansijske i političke podrške; konflikti, troškovi i dobit za lokalno stanovništvo; program treba da prihvate i podrže lokalne zajednice; dobijanje zakonskih dozvola; procena potencijalne opasnosti / nadoknada štete

## **2. Planiranje i realizacija naseljavanja**

ograđivanje prihvatilišta; izgradnja lovnih objekata; transport izabranog zapata; zdravstvena kontrola zapata; ishrana (prihrana) zapata

## **3. Aktivnosti posle naseljavanja**

dugoročan monitoring; evidencija gubitaka; evidencija naknadnih naseljavanja; informacije o ponašanju (ritam aktivnosti, ...); informacije o intervencijama (zdravstvena zaštita, ...)

**CILJ - formiranje populacije sposobne za život ili da se razvija normalno pod određenim uslovima životne sredine (viable" populacija)**



## **Biološka razmatranja**

- nije obezbeđena dugoročna zaštita područja naseljavanja
- nisu uklonjeni raniji uzroci propadanja vrste (nezakonit lov)

## **Socio-ekonomска i zakonska razmatranja**

- nije obezbeđena dugoročna finansijska i politička podrška
- naseljavanja nisu razumele i podržale lokalne zajednice

# JP "Vojvodinašume"

## Iovište "Kozara" (Sombor) - centar "Štrbac"



**1943. godina**

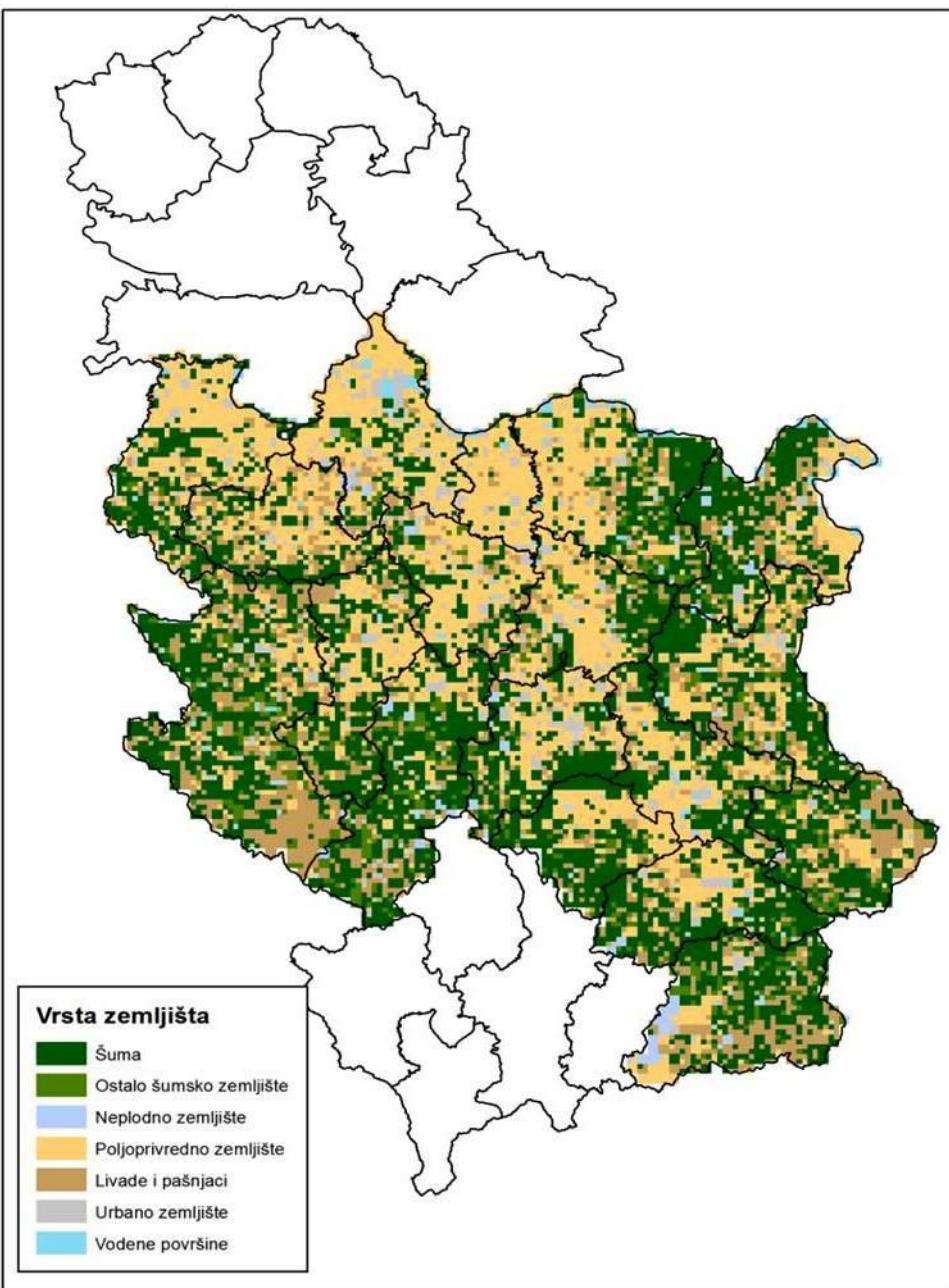
jelenska divljač ( $3\text{♂} + 5\text{♀}$ ) iz ZOO vrta u Beogradu  
naseljena na područje Deliblatske peščare



# NEZAKONIT LOV

LU "Salaš"  
ISTOČNA SRBIJA

zlatna medalja  
>220 CIC poena



Lokalitet	Jedinki
Granični delovi Homolja prema Timočkom regionu	500
Šumadijski deo Južnog Kučaja	1.000
Povlen, Medvednik, Jablanik, Boranja	100
Golija, Zlatar, Zlatibor, Mučanj, Tara, Stari Vlah, Murtenica	4.000
Kopaonik, Jastrebac, Goč, Željin, Stolovi, Troglav, Čemerno, Rogozna	2.000
Jastrebac, Mali Jastrebac, Suva planina, Stara planina, Pasjača, Svrljiške planine	1.500
Radan, Vlasina, Ostrozub, Kozjak, Kukavica	500
Južni Kučaj, Deli Jovan, Stara planina	4.500

The background image shows a vast, rolling landscape of green hills and mountains under a clear blue sky with scattered white clouds. The foreground is filled with the dense green foliage of trees and bushes.

**GOČ - ŽELJIN**

**SOKOLOVICA**

## EUROUNGULATES

[Home](#) | [EUROUNGULATES](#)

The EURODEER approach to data and knowledge sharing has proven to be effective in creating a strong network of researchers and ultimately to produce science not possible at level of each single research group. This experience inspired the scientific community studying movement ecology of wild boar (*Sus scrofa*) to experiment the same method, adapting the tools created by EURODEER for a [EUROBOAR](#) project. At the same time, the data on red deer (*Cervus elaphus*) already stored in EURODEER database were used to create a new database for this species, [EUREDDEER](#) (in this case, the project and the network remain the same of EURODEER).

These three databases are connected, facilitating inter-species studies.

For this purpose, the umbrella project [EUROUNGULATES](#) has been established to coordinate as much as possible the work of these three projects and facilitate their joint.





**izrada Aktionog plana gazdovanja populacijama  
jelenske jelenske divljači i definisanje mera za  
njegovu implementaciju**

**NAUČNO-ISTRAŽIVAČKI PROJEKAT  
SRBREDDEER**

- **mere za unapređenje procesa reintrodukcije**
  - pojednostavljenje procesa
  - smanjenje troškova
  - dugoročna podrška
  - finansijska sredstva
  - izbor i kvalitet matičnog zapata
  - dugoročni monitoring
  - zaštita prihvatilišta

- **površine pogodne za reintrodukciju**

- uzrok nestanka jelenske divljači
- kriterijumi za izbor
- metod analize
- oprema/alat za analizu
- uticaj i učestalost ekstremnih faktora
- značaj i uloga lovaca
- biologija jelenske divljači

## **STRUČNO-NAUČNI SKUP**

**1. Srpsko savetovanje sa međunarodnim učešćem o gazdovanju  
i zaštiti lovne faune: jelenska divljač**

**Šumarska škola Kraljevo**

**12. oktobar 2017.**

# Hvala na pažnji

